

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenként egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Plettz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.
Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 frt 50 krral számítva — minden nyelven vétetnek föl a kiadóhivatalban. — Kértek az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések előlege- sen beküldendők, még pedig 100 szögig egyszeri hirdetésért 1 frt, 100—200 szögig 2 frt, 200—300 szögig 3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtá- bélyeg is beküldendő.

Magán hirdetések:
A 3-hasasos garmondorsó első hirdetésnél 6 kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:
Plettz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hová az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

a „Torontál” 1885. évi tizen-
negyedik évfolyamára.

Tizenhárom esztendő egy nagy, az ország politikájára, közgazdaságára és a társadalmi életre, szóval az egész nemzeti létre kiható szereppel bíró napilap életében is oly idő, mely mint az életrevalóságának és a teljesített közhasznú szolgálatainak legkétszegtelenebb jele, ha többet nem, legalább is elismerést érdemel.

Annál inkább áll ez egy vidéki hetilapra, mely a közvélemény mai rohamos átalakulását és folytonos fejlődését behatóan még figyelemmel is alig képes kísélni, annál kevésbé irányozni és vezetni; s ha egy ily lap mégis tizenhárom éven át tudta megőrizni közönségének egyszer kiérdemelt bizalmát, sőt ha működése és irányja elismerésképp mint tágabb olvasó kört tud magának a gombaszerűleg szaporodó sajtótermékek által megnehezített versenyben is hódítani: úgy alig szorul még arra, hogy tizenhárom évi működésének részletes ismeretése által bizonyítsa be életrevalóságát és érdemes voltát a közönség további támogatására is.

Midőn a „Torontál”, mint ilyen, tizenhárom nehéz esztendőn át a közérdek becsületes szolgáltatában állott hetilap tizennegyedik évfolyamának küszöbén kötelességének tartja a t. olvasó közönségnek megköszönni az iránta eddig tanúsított bizalmát, mely nélkül az amugy is rögös pályán a közérdek önzetlen szolgálata ily sikerrel aligha lett volna lehetséges; egyúttal bátorodik ezen bizalomnak további fenntartását, és a lapnak úgy szellemi, mint anyagi támogatását továbbra is kikérni.

Multjánál fogva a „Torontál” szerkesztőségének nincs szüksége arra, hogy a vérmes fiátlasághoz talán illő, de az élet komoly perceiben igen gyakran meg nem tartható nagyhangzú ígéretek tegyen, de viszont arról is biztosíthatja a lap t. olvasóit, hogy a mit ígér, azt az utolsó betűig megtartja.

A fentiek után pedig ezen ígérlet alig lehet más, mint következetes és hű ragaszkodás a multban követett irányhoz és elvekhez, megtartása a lapnak azon színvonalon, melyre azt tizenhárom évi lelkiismeretes fáradozás által emelni sikerült. E mellett nem fogom elmulasztani régi munkatársaim serkentése, valamint új erők megnyerése által a lap minden részében folytonos változatosságot meghonosítani, valamint a lap helyi érdekű minőségének megfelelőleg az újdonságokra, megyei közigazgatási, valamint törvényszéki és gazdasági hírekre fordítandó különös gond által a t. olvasóközönség minden oldalú igényeinek minél teljesebben megfelelni.

Azon reményben zárom e sorokat, hogy a t. közönség és munkatársaim támogatása segítségével az újévvel megkezdendő ominosus tizennegyedik évfolyam lapunkra nézve lehetőleg még nagyobb sikerrel fog bevégezödni, mint az eddig lefolyt tizenhárom évfolyam.

S ezen reményben kívánok a „Torontál” minden barátjának boldog újévet!
N.-Beeskerek, 1884. decz. 25-én.

Lauka Gusztáv,
felelős szerkesztő.

A roszt egészségügyi viszonyok indokai hol rejlenek? *)

Nem válaszképpen Hermann Otto képviselő urnak a törvényhozás termében az orvosi kar ellen emelt vádjára, de mert a közönség egy része is az orvosi tudományt és az orvosokat félre ismeri, írom e sorokat. Azon meggyőződésemnek akarok kifejezést adni, hogy „jó egészségügyi viszonyok” teremtése csak részben az orvosoktól, részben azonban valamely ország, város és község anyagi és kulturális viszonyaitól függ. Célom továbbá a túlzott követelés, vagy közöny, roszt akarát, szokássá vált élcezésrel és kicsinyléssel megtámadt orvosi kar védelmezése.

*) Rokitsansky: „Orientirung über Medicin” felhasználásával.

A mai orvosi tudomány elvei és céljai ismeretesek, titka mysticismus nélkül a tudomány titka, fegyvere a természettől kölcsönzött, gyengéi a rokon tudományok gyengéi.

És mégis, míg a természetlan és vegytan haladását elismerjük és közönséges elemi csapásokkal belenyugszunk, a járványos ragályos betegségek kitérésorok, az örök természet törvénye ellenére az orvosi tudományt szemrehányásokkal illetjük!

Vagy felelős az orvos, mert a közlekedésből, szegénységből, nélkülözésből, szennyből, elkülöníthetetlen lehetetlenségéből, fertőzött szoba levegőtől, emésztetlen, elégtelen és czélszerűtlen testi és szellemi táplálkozásból, — másrészt bőség és mértékletlenségéből, elfinyasodásból, álműveltségéből, társadalmi rakodtatásokból és iparvállalatokból (lásd az újságokban hirdetett számtalan álgyógy-szert) fejlődő testi és szellemi romlást meggátolni nem tudja?

Ugy gondolom nem, mert a társadalom ez elsorolt bajain szenved hajótörést az orvos sikeres működése és a legtöbb hatósági intézkedés! Megvan írva a választott néppel mennyi baja volt az első egészségügyi felügyelőnek: Mózesnek. Hány jó orvosi tanács és egészségügyi rendelet hangzott el az óta a pusztában!

Ily akadályokkal szemben nem csoda, ha sok orvos meggyőződésében meg lesz ingatva és elvész, míg a másik az emberek gyarlóságát kizsákmányolja — és Charlatan lesz! Az igazi hivatással bíró orvos azonban megőrizi lelki erejét, mellyel végső lehetélig állásának elismeréséért küzd. Töle a felebaráti szeretetet, melynek gyakorlásából neki jutott ki az orozslányszerű, megtagadni nem szabad.

Menjetelek a betegek és elhagyottak házaiba, menjetelek oda hol nyomor és betegség ütötte fel tanyáját és ott fogjátok találni az orvost fáradhatlanul, készségesen és felelem nélkül segélyt nyújtva annak, kit szegénység, bűn és ragályozás minden harattól megfosztott; vagy kövessétek a gazdagokhoz és ismét ott ta-

láljátok mint azoknak igazlelkű hivatalját és tanácsadóját, kik mástól az igazságot nem hallják; látni fogjátok mint vigasztalja a beteget, mint ébreszti a haladkló életerejét, mint erősíti, támogatja a zátonyra vetett szellemet akkor, midőn a böles bátorságát, és mindenki hitét veszti.

Legfőbb érdeme azonban, hogy azt kockáztatja mit felebarátjának megmen-teni iparkodik. E folytonos küzdelem mellett az orvos jutalmazása mily csekély! Justalma lelkiismeretének csak azon megnyugvása, hogy a tudomány faklyájával a szervezet mélyébe belát, hogy kedélye az emberiség legnagyobb bajait átérezte és hogy azok megrendítő hatása között hígadt és nyugodt maradt, hogy a többiek közül azon állápontra emelkedett, honnan az élet és gondviselés céljai felismerhetők, hol végre azon vallásos megnyugvás és lelkesedés fejlődött ki, melyet a költő azon halandóval tolmácsol, ki Olympusban az istenek italától átszellemlülve, felkiáltott „Keblem mily nyugodt, látásom mily tiszta lön.”

Ne bántsuk hát az orvosokat.

Dr. Plechl.

HIVATALOS RÉSZ.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a nagymélt. magy. kir. közmunka- és közlekedésügyi ministerium részéről folyó 1884. decz. 16-an 40275. szám alatt a megye közönségének, alantabb következő 969. kg. ex 1884. sz. szabályrendelete, jóváhagyólag záradékoltatván, ugyanaz az 1885. évi országos közmunka- és közlekedésügyi ministerium részéről fog tekintetni.

Szabályrendelet

a közmunka egy részének kötelező megváltásáról.

1. §. Torontálmegye területén a kaposzt egykori katonai határvidék kivételével az országos közmunkának egy része, a megye közönsége által a „Közmunka összeírásáról, elszámolásáról és megváltásáról” szóló szabályrendelet I. Rész 4. §. értelmében évenként szabályszerűleg megállapítandó készpénzbeli egység árak mellett kötelezőleg megváltandó.

2. §. Ezen köteles megváltás az ígás közmunka erőnek felére és a kézi közmunka erőnek két harmadára terjed ki, úgy, hogy a

TÁRGZA.

Emlékjegyzeteimből.

(Folytatás.)

A legkisebb durvaság, szemérmellen kétértelműség vagy műveletlen magatartás, vagy viselet zavarta és bántotta. Ha olykor-olykor az estelini családi körön kívül, író- vagy művész-társai és ismerői között megjelent, a laszivabb adomákkal mulattatók azonnal elhallgattak. Tudományos dolgokról csak kellett helyén szeretett társalogni. Az esteli alatt jobban érdekelték a közélet és napi események. Gaal és Nagy Ignác neveltették meg leggyakrabban. Kedvencei voltak: Vahot Sándor és Vidor Emil. Mai napig talány marad azonban, hogy miért szerette Lskner Sándor verseit.

E versmértekmester a ponyvola Lisznyay Kálmánt sokszor vérig haragította a Bajza ítéletével, a mikor szután e utóbbi azzal felelt: hogy az ő versei töltött káposzta oldalassal, a Lakneré meg spenát tojással. Annyi tagadhatlanul áll, hogy Bajza a versekben jobban szerette a holdat és csillagokat, mint a napot. Ö Ruckertért lelkesült, meg Uhlándert. A Bajza iskolája soha se teremelt volna Petőfiket és Aranyokat.

Mindig keserű mosoly vonul át ajkaimon, valahányszor Nagy Ignác lelkem előtt megjelenik. Nemes szívvvel és lélekkel a természet soha se bánt mostoháiban. Nála torzképp lett az Isten képe. A természetben ismerjük a vulkanikus eruptiók rombolásait. Miféle katasztrófának kellett annak lenni, mely ezen arc összes részeit úgy össze-vissza kuszálta.

Egyenkint véve talán mind megállottak volna helyüket, de ez arczon a ringlott paprikát, az ananász ugorkát, a kajszin barack galagonyát gyümölcsözték. Nagy Ignác nem volt kancsal, de mindkét szemének más volt a nézponja és iránya. Szakála és bajusza szálait meg lehetett olvasni s a mellett vendégajait viselt. A piros orr megfelelt azon elhajlásnak, a mit az egész arc tanúsított.

A gondviselés azonban elég kegyes volt arról is godoskodni, hogy a tudóvszben szilárdó se higgyen közel halálában, és a nem szép ember is talájon arczában megnyerő. Nagy Ignác is bizott arczában, arra annyi gondot fordított, annyi csinnal és eleganciával öltözködött, hogy bármikor és hol történt megjelenésével, azonnal fel kellett tűnnie.

A 40-es években ő volt a legnagyobb gavalér az írók között. Irigyeltük, nem arczát, hanem gyémánt ingombjait, arany szemüvegét, óralánczát és óráját, s azon drága kelméket, melyekből Lapedato varrt öltönyöket számára.

Nagy Ignác író, főmunkatárs, részhatulajdonos és hivatalnok volt egy személyben, a miért naponként többet költöhetett, mint a mennyit mi havonhínt kerestünk.

Vörösmarty a pukkadásig nevetett azon rögeszméjén, hogy ő szebb ember Jósika Miklósnál.

Lettek légyen azonban bármínők, annyi tagadhatlanul áll, hogy közöttünk nem a legszebbek voltak a legszellemesebbek.

A külső és belső érték csak ritkán találhatók egy kalap alatt.

Amint azonban Nagy Ignácczal szemben állunk és vele társalognunk, mind inkább megszoktuk és kibékültünk az arczczal, melynek csodás szeméből a legjobb szív és legneme-

sebb lélek tulajdonságai sugárzottak felénk, és melynek ajkairól az emberszeretet, komolyan gondolkodó fő és szellemgazdagság igéi hangzottak.

A „Hölygfutár” után, melyet ő alapított és szerkesztett, nemcsak ő élt, hanem egész kis íróserceg.

Ő az írók társaságában ritkán volt látható. Mint a „Jelenkor” munkatársa és a Kisfaludy-társaság pénztárnoka, vagy dolgozó-asztalánál állt, vagy pedig a színházat és hangversenyeket látogatta.

Gaal Józival ők voltak az Athenaeum ordonancz-tiszteik, kik az akkoriban hatalmas triast leghűségesebben védelmezték.

Nagy Ignác csak élcezt és gunyolódott; Gaal Józsi gorombáskodott is. A polemikát rendszeren álnév alatt folytatták.

Tóth Lőrincz, Erdélyi és Vahot Sándor rendszeren csak saját ügyükben harczoltak.

Győztek és legyőzettek, mint hogy a másik tábor szinte ügyes és kipróbált harczosokat: Csátó, Vahot Imrét és Frankenburgot küldte a csatába.

A küzdelem azonban kizárólagosan elvek, eszmék, nézetek, írói reputáció, hiúság, hír és dicsőség-miatt vívatott, anyagi és más selejtesebb érdekfélékenység soha se szerepeltek. Nagy Ignác egyike volt azon időszak legmunkásabb íróinak, s mert a legbiztosabb alapra épített, egyike volt a legmegelőgedettebbek és anyagilag rendezettebbeknek is.

Egy-két kortárs, többen azon időszakban kezdők, a kik ma már kisebb-nagyobb hírnévek örvendenek, még tiszteletben és kegyeletben tartják ama férfi emlékét, ki nemcsak magának, hanem másoknak is keresett, és a ki, mikor maga munkát nem adhatott,

szorba járta a könyvkiadókat, társaságokat és intézeteket, hogy a szükölködő, de dolgozni akaró íróknak munkát szerezessen.

Nagy Ignác csaknem naponként megjelent a színházban és mint valami üstökösnek, mindig voltak csodái és bámulói.

Ő birt annak tudatával, hogy külseje a genesis első korszakának caricaturalis kifejeződésébe vezethető vissza, csak hogy inkább furcsának hitte magát, mint csufnak.

E furcsaság felett szerettet is tréfálózni. Mikor egy alkalommal lapjában, kitűnően szép és kedves nővéréről emlékeztem meg, * alatt e megjegyzést biggyeszté tudósításom alá: „Igaz a van, nővérem valóságos képmásom!”

Szenvedélyes udvarló volt. És a nők örömet idéztek vele.

Gaal Józsefnek — a szeretetreméltó bonvivantnak — életében a forradalom (1848) forduló pontot képezett. A milyen gondtalanul csintalan volt a forradalom előtti, olyan komollyá és zárkózottá lett utána.

Gaal József mint író is meglehetősen keresett, mint hivatalnok — az akkori érték-forgalomhoz mérten — türelmő fizetéssel rendelkezett, tehető atyja Szathmárból is segítette. Mégis rendszeren üresek voltak zsebei, sőt olykor-olykor egyetmást nélkülöznie is kellett.

Ő volt talán az első magyar író, ki kéziratra előlegezett s a magasabb kamattal elfogadta.

Hogy hová költötte el jövedelmeit, az jól megőrzött „titkai” közzé tartozott.

(Folytatása következik.)

Lauka Gusztáv.

megye által évenként készített közmunka előirányzatban, községenként ki lesz már tüntetve a községi igaz közmunkának felét és a kézi közmunka tartozásának két harmadát terjedő kötelező megváltással egyenlő válság összeg mint készpénzbeli bevétel és külön ki leendő tüntetve mint természetben leszolgálandó tartozás az igaz közmunkának másik fele, és a kézi közmunkának másik fele, és a kézi közmunkának egy harmada.

3. §. A megye központjában a kötelező megváltásból befolyó összegek községenként tartatnak nyilván, a kötelező megváltásra kötelezettek egyenként a járási szolgabíró és illetve a községek tartják nyilván.

4. §. A megváltási hányad községenként állapítatik meg a 2-ik §-ban foglalt korlátok között, az egyes közmunka kötelező névze azonban eme hányad megváltás nem vonatkozik, úgy, hogy a községi lakosok egyesével összes tartozásuk megváltására is kötelezhetők, míg másik közmunka tartozásukat egészben is ledolgozni tartoznak, mindazon által az egyes községekben megváltásra kötelezett közmunka tartozásának a községre történt kivétellel egyeznie kell.

5. §. A közmunka évenkénti összeírásánál köteles a községi előjáróság az összeírást már úgy állítani össze, hogy az 1-ső §-ban említett szabályrendelet szerinti összeírásán kívül egy külön összeírásban ki legyen tüntetve az is, hogy az összes összeírt igaz napszám fele és kézi napszám két harmadának összegéig, mely községi lakosok és mily arányban lennének a közmunkának megváltására kötelezettek. Ezen külön összeírás az 1-ső §-ban említett szabályrendelet 2-ik §-ban jelzett 8 napi községre szintén kiténdő, jogában állván minden egyes községi lakosnak azt megtekinteni és esetleges észrevételeit írásban megfogalmazni. Ezen észrevételek a községi előjáróságnál adandók be és ez által a közmunka összeírásokkal együtt a járási szolgabíróhoz küldetnek ki azokat ismét az észrevételekre vonatkozó véleményes jelentésével együtt terjeszti a megye alispánja elé.

6. §. A közmunka összeírásának számvető felülvizsgálata alkalmával a megye alispánja az esetleg beadott észrevételek fölött határoz és különben is záradékolva az előző §-ban érintett külön összeírásokat megállapítja, hogy mely közmunka kötelesek, mily arányban kötelesek tartozásukat megváltani. Az ekként megállapított összeírások tételnek azután az előirányzat elkészítése végett az építészeti hivatalhoz át.

7. §. Az észrevételek fölött hozott alispáni határozatok az észrevételhez és esetleg különben is érdekeltektől írásban közöltetnek, és jogosítva vannak ezek a határozat ellen 8 nap alatt felelővel szembe fordulni. — Eme felelővességek a közmunka előirányzat tárgyalását előzőleg bocsátandók a közigazgatási bizottság elhatározása alá, hol is végérvényesen döntenek el.

8. §. Az ekként megállapított kötelező megváltásról felül kinek jogában áll, esetleg még természetben leszolgálandó közmunkáját az 1. §-ban érintett szabályrendelet megállapításai szerint önkényt megváltani.

9. §. Jelen szabályrendelet szerinti megváltás a többször hivatkozott szabályrendelet határozmányai szerint hajlandó be és kezelve.

10. §. A polgárosított határvidéki közmunkájára nézve külön szabályrendelet fog intézkedni.

11. §. Minden jelen szabályrendelettel ellenkező eddigi megállapodás ezennel hatályon kívül helyeztetik.

Tallian, alispán.

Valamennyi szolgabíró, Nagy-Becskerek város polgármestere és a telepítési helyhatósági biztosnak.

Azon czélból, hogy a kőbányai sertés piacot a száj- és körömfajás járványok behurcolásától megóvjam f. évi november 12-én 25.616. sz. alatt kelt rendeletem kapcsában újból fölhum a közönséget, utasítsa szigorúan a vasúti szemlelő bizottságot, hogy a sertéseket a felrakás alkalmával egészségi állapotuk iránt a legtüzetesebb vizsgálat alá vegyék s csak is azon szállítmányokra nézve állítsák ki az egészségi bizonylatot, melyek egészségesek s melyekről az illető község bizonylatával igazoltatott, hogy azon hely, honnét a sertések származnak, teljesen járványmentes; utasítsa továbbá arra is, hogy a vasúti kocsiakat a felrakás előtt vizsgálják meg, s ha azokat kellően fertőtlenítve nem találják, sertések szállítására használni ne engedjék.

Azon nem vált esetben, ha mind ennek dacára oly szállítmányok érkeznek Kőbányára, melyek a szóban levő betegség által meglepetteknek találhatnának, egyfelől intézkedés van tette az iránt, hogy a beteg sertések technikai czélokra való feldolgozás végett, a betegekkel együtt volt ugyanazon csapatbeli többi, de egészséges sertések pedig fogyasztási czélokra azonnal levágassanak; az illető tulajdonos e kényszerhelyzetből származó esetleges veszteségeket, sőt ezen felül még mindazon költségeket tartozik viselni, melyek az ily alkalmából elrendelt fertőtlenítési eljárás által okozatnak.

A mint ezekből a czim láthatja, a vasúti szemlelő bizottságok eljárására a legnagyobb súly fektetendő, a magam részéről előre is kijelentvén, hogy azon esetben, ha a vasúti szemlelő bizottságok, avagy pedig a származási bizonyítványt kiállító községi előjáróság

résztől a jelzett teendők körül hanyagságot vagy mulasztást tapasztalnék, ellenük a 1874. évi XX-ik törvényczikk végrehajtása tárgyában 1064-1875. sz. a. kiadott utasítás 30. §-ának 11. pontja alapján érzékeny pénz-bírságolásokat veendő alkalmazásba, illetőleg megbüntetésük iránt a szükségeseket el fogom rendelni.

Végül még csak azt jegyzem meg, hogy a többször említett betegségnek a járása területén való felmerülése esetén az 1859. évi állatjárvány szabályrendeletnek 62. és következő szakaszaiban foglaltak a legpontosabban eszközöndők és a sertések közt netán felmerülő száj- és körömfajás esetei ide pontosan feljelenítendők.

N.-Becskereken, 1884. évi decz. 22.-én.

Alispán távol:

Rónay Jenő,
főjegyző.

Torontálmegyei alispáni jelentés 1883-ik évre.

(Folytatás.)

A közegészség ügye.

A védhimlőtöltés.

A védhimlőtöltés az 1883. évben is részben a községi orvosok közbenjöttével fogantatott. A befolyt oltási jegyzőkönyvek szerint 57 oltó orvos 9522 fű és 9001 leánygyermeket, összesen 18.523 gyermeket oltott be, tehát 970-nél kevesebbet mint az előző 1882. évben. Ezen látzólag kedvező eredmény azonban onnan ered, hogy a Verbecza, Ujhely, Billet, H.-Kécsa, R.-Kécsa, H.-Klári, Sz.-Klári, Győr, Istvánföld, Surján, Tógyér és Krivabara községekben megejtett oltásokat feltüntető jegyzőkönyvek eddig nem voltak be.

Az oltási írt összege 1930 fűt 63 és fél krra rug, melyből azonban 136 nem sikerült oltás után 14 fűt 28 kr. levontatott.

Gyógyszertárak.

Gyógyszertáraink száma 1883-ban a triebswatteri, dolovai és szt.-hubertival szaporodott; ezek közül a dolovai még eddig nem nyitottat meg.

Jelenleg 42 gyógyszertárunk van, úgy hogy e megyében minden 12640 lakosra 1 gyógyszertár esik.

Ezen gyógyszertárak a lehető legjobb rendben tartatnak és kellően kiegészített munkával rendelkeznek, úgy hogy a hivatalos vizsgálatok alkalmával csak egy esetben lett egy nem hitelesített mérleg és csekély chinin készlet kifogásolva.

Népességviszonyok.

A kivándorlás.

A kivándorlási hajlamot szerb és bolgár nemzetiségű lakosainkban még a jobbra fordult gazdasági viszonyok sem voltak képesek teljesen elfojtani, úgy, hogy ily esetek — bár nem túlságos nagy számban 1883-ban is előfordultak. — Kivándorolt ugyanis a t.-becsei járás szerb községeiből összesen 16 férfi és 5 nő; a banlaki járásból pedig 9 egyén Szerbiába. Ellenben Ó-Bessenyőről 136 lelket számolól 45 család ismét Bulgáriába vándorolt ki — természetesen engedély nélkül. Az utóbbi jelentékeny kivándorlás indoka a jobb megélhetés, miután a túlnépésedett Ó-Bessenyő községében a nemzetiségi hagyományaihoz makacsul ragaszkodó és azért minden más nemzetiségtől való összevegyüléstől idegenkedő bolgár népesség alig képes mar megférni, annál kevésbé tűrhetően megélni. Ezen folyvást növekedő kivándorlási hajlam specialiter az ó-bessenyőieknek véleményem szerint csakis egy nagyobb mérvű kitepítés által volna megszüntethető, melyre az Ó-Bessenyővel határos és most úgy is eladás alá kerülő kincstári jószágok igen alkalmasak lennének, a mely esetben már a község nagyobbitása vagyis új telephelyek kiosztása — új község alapítása nélkül is segíthetne a bajon.

A kivándorlás által 1883-ban előállott veszteség tehát az előadottak szerint 266 lelket tenne ki.

Ide lehet sorolni azon egyéneket is, kik az állam kötelezőből elbocsájtatván, ha tényleg nem is most vándoroltak ki mindannyian, mindenesetre csak ettől fogva tekinthetők végleg elveszetteknek az illető községre és köztvetve a megyére nézve is. — Ilyen volt 1883-ban 8, míg honosítás egy sem fordult elő.

Népességünk szaporodása vagy fogyatkozása 1883-ban.

Ha az előadottakat népesedési mérlegünk felállítására czéljából összevetjük, következő eredményre jutunk:

Előző évi jelentésben össznépeségünknek 1882. végével 538.253 főre tettem az 1881. évi népszámlálás eredményének az 1882. évi népesedési mozgalom adatai által eszközölt helyesbítésével.

A gyarapodás volt: 27172; betelepített (csángó) 1277;

összes szaporodás 28449 fő.

Evel szemben fogyatkozás:

meghalt 18316;

áttelepített 2520;

összesen 21104.

Levonva a fogyatkozást a szaporodásból, maradt szaporulat 7345 fő, mely hozzáadotván az 1882. végével felvett népességhez, 1883. végén megyénk lakossága 545598 főre becsülhető. A szaporodás és szerint a II. fejezetben érintett erőszakos és mesterséges kivesztés dacára is 1.36%-ot tesz ki, a mely ritka kedvező arány népünk erőteljes termé-

szetes szaporodásának köszönhető, mi akkor fog leginkább szembe ölni, ha pusztán ezen természetes szaporodást, a kitelepítések, kivándorlások és betelepítésekre való tekintet nélkül vesszük szemügyre, mely esetben tapasztaljuk, hogy a születések a halálos esetek számát 8856-tal mutták felül, mi népességünk 1883. év elején mutatkozott száma mellett 1.64% gyarapodásnak felel meg, vagyis ez esetben a gyarapodás 0.28%-kal lenne kedvezőbb, mint a fent érintett néphullámzás mellett volt.

Az élelmezési viszonyokat — mint inkább odatarozókat — a következő fejezetben lesz szerencsém ismertetni.

Jelentés

a „Torontálmegyei gazdasági egyesület“ előnöksége részéről az 1884. évre vonatkozólag.

(Folytatás.)

A szakirodalom fejlesztésére és pártolására még nem vagyunk azon helyzetben, hogy áldozhassunk. Könyvtárunk a lefolyt félév alatt mégis gazdagodott 11 művel, és pedig az orsz. gazd. egyesület, statisztikai hivatal, a földmívelési ministerium és egyes ügybuzgóbb tagok hozzájárulása folytán; a művek összes száma 233.

Hivatalos, szak, közgazdasági lapok és folyóiratokból 11 jár részben előfizetés útján, nagyobb részük azonban adományképen.

Több kisebb irodai tárgyakkal s egy autographiai sokszorosító géppel is lett az egyesület leltára gyarapítva, a melynek beszerzésére az igazgató választmány meghatalmazását volt szerencsénk kinyerni.

Égyesületi életünk hivatásszerű működésének vázlatos képét tükrözi vissza a lefolyt félév tevékenysége; a távoli jövőbe kiható azon alkotások alapját látjuk megvetve abban, melyeknek most még homályos körvonalai szerveztünk, működésük tökélyesülésére és fejlődésére után — mindinkább határozottabb alakban fognak előterbe lépni. Gazdaszatunk felvirágzására a legszebb, a legdívösebb eszközök és intézkedések magvai vannak elbirtve eddigi működésünkben.

Igy láthatjuk a gazdasági kiállítás és gépvárosnyugyi, földmívelési ügy, hitelügy, biztosítási ügy, közgazdaság, statisztika, szakoktatás és szakismeretek fejlesztésére a kezdeményező lépéseket kisebb-nagyobb eredményel megtéve.

Késégkívül a kiállítás az, mely minden egyéb felett előterbe lépve nem csak, hogy siker és eredmény tekintetében a félév összes alkotásai fölfe emelkedik, de az egyleti intellektuális tevékenységet annyira igénybe vette, hogy a többi ügyekben való további intézkedéseket gátolja!

Igy a tagok gyűlése, a gazdakörök alakítása, a régi egyleti tartozások beszédese stb. tekintetében alig történhetett valami.

Ugyancsak a kiállításhoz vagyunk hajlandó betudni azt is, hogy a szépen megindult gazdasági tudósítások utóbbi időben majd teljesen megszűntek.

Járásokonként a tudósítások következőleg érkeztek:

Antalfalvi 2, nagy-becskerei 2, nagy-kikindai 3, nagy-szenti-miklósi 5, pancsovai 2, perjámosi 2, török-becsei 1, török-kanizsai 1, zombolyai 1.

Ugy hiszem, nem csalódom e részben ama véleményemben, hogy tavasszal a gazdasági élet újraehredtével a tudósítások ismét nagyobb mérvben fognak érkezni.

Megelégedésünk és önézetünkre szolgálhat törekvésünk és működésünk ama szép méltatása, hogy szeretettel megéneik törvényhatósága részéről a lefolyt félév alatt is több ízben felmerült gazdasági és közgazdasági kérdésekben vélemény nyilvánítására lettünk megkeresve.

Szerény hatáskörünkben, működésünkben szerény eszközökkel, csak úgyünk, a gazdaszat ügyének szolgálatáért, hogy oly tekintélyes részről, mint megyénk törvényhatósága, hivatásunk elismeréssel, működésünk méltatással találkozik.

Nem lehet eléggé súlyt fektetnünk arra, hogy a jövőben is gazdaszati állapotainkban mulhatatlan átalakítások és reformok létrehozatalában törvényhatóságunkkal egyetértve és karöltve haladjunk.

Mint már említett, egyleti tevékenységünk óriási elfoglaltságának tulajdonítható csak, hogy a lefolyt félév alatt hozzánk áttett ügyek mindegyikében nem voltunk képesek eljárni. Így a vidékünk gazdaszatarai rendkívüli horderevel bíró megalkotandó ama rendszabályra nézve, hogy a rendezett határral bíró községek gazdái köteleztesseken ugarghgyással dülölként váltó gazdálkodás üzésére — még nem alkotott az arra kiküldött bizottsági vélemény.

Míg a dohánypalántáknak szabályszerű időben való kiirtása tekintetében Szabolcs-megye felkésztetése az állam közegeinek túlbuzgó eljárása ellenében pártoladónak lett nyilvánítva s az ügyben megyénk törvényhatóságához kimerítő vélemény betervejlesztve.

Egy évvel ezelőt történt megalakulásunk alkalmával már kifejezte egyesületünk a gazdasági egyesületek országos szövetségébe való belépése iránti óhaját; a mi az elmúlt félévben csakugyan megtörténtvén a szövetség központi bizottsága részéről már is megkerestünk: a kisbirtok tényleges helyzetének felderítése czéljából adatok gyűjtésére és feldolgozására, vidékünkre állattenyésztési terv

megalkotására és hitelszövetkezeteknek életbeléptetésére.

Mind oly életbevágó, kiváló jelentőségű ügyek ezek, melyeknek elintézéséhez viszonyaink figyelembevételével nagy körültekintés, szakértelem és gondos ügybuzgalommal kell összes erőnkel hozzájárulni, hogy azokkal hivatásunkhoz méltóan és híven gazdasági helyzetünk fejlődését mozdítsuk elő.

Már a központból vett ezen ügyek is tág teret szolgáltatnak az ügybuzgó tevékenységnek, egész programját működésünknek a legközelebbi jövődőre nézve!

Követésre buzdít a szövetségi központi bizottság hazafias faradozása, melylyel a tettek mezején vezéröl zászlóval eluljár! Ugy vélem, elismerésünk és tiszteletünknek bátran adhatok kifejezést a közgazdasági téren minden tekintetben elmaradást tanúsító helyzetünk javítását czélzó azon országos mozgalom igen nehéz, de önérettel teljesített szervezése és vezetéseért!

Egy hivatása magaslátán levő, a helyzet nehézségeivel számoló oly kiváló morális tekintélyvel bíró testület, mint a szövetségi központi bizottság felhívásának egyesületünk a jövőben is mindenkor örömmel felel meg, valahányszor gazdaszati állapotaink fejlesztése ügyében megkeresésével lesz kintütvete.

Rendezve lett a lefolyt félév alatt bár csak egyelőre is a mezőgazdasági biztosítás ügye. Még az elmúlt félév alatt behatáron foglalkozott azzal egy kiküldött bizottság; s amit már a t. közgyűlésnek annak idején tudomására hozott, egyesületünk azon álláspontjához képest, hogy a biztosítás intézményének terjesztésére egy kifogástalanul megbízható biztosító vállalatot minél alacsonyabb díjtételek eszközöltessenek ki, csakis valamely biztosító társasággal az irányban megkötött szerződés útján volt eredmény elérhető.

Jelenlegi viszonyaink által indokolt azon álláspontnak megfelelőleg, előnyös díjtételek kieszközölésére, az első magyar általános biztosító társasággal kötött jelen 1884. évi augusztus hó 12-én 12 évre szerződést egyesületünk nevében érdeműs igazgató alelnökünk, Hortelendy Gyula úr, a biztosítás ügyében a kiküldött bizottság ajánlatára s a választmány jóváhagyásával.

Azon szerződés szerint, a mely hivatalos lapunkban is közlé volt tette s így azt a t. közgyűléssel is részletesen ismertetni ez alkalmommal már feleslegesnek tartok, eléggé méltányos feltételekkel vehetik igénybe egyesületünk tagjai a biztosítás intézményét.

De nem tekintette az által már a biztosítás ügyét végleg elintéztnek az ezen ügyben működött bizottság, minthogy át volt hatva e részben az állami biztosítás óhajandó voltától és egy kölcsönös tűzbiztosító szövetkezet megalakításának szükségességétől, mely utóbbi intézmény megalakítása czéljából megyénk lelkes alispánjához átiratot is tenesztett, a ki a közügyek iránt mindenkor tanúsított meleg érdeklődésénél fogva ez ügyet is bizonyára figyelmében fogja részesíteni. A megye törvényhatósága és egyesületünk támogatásával a jövőben, midőn az ügy minden oldalról behatáron megvilágítottat, megfontoltatott, és a talaj hozzá kellőleg előkészítettet, megalkotható lesz az.

Felhasználom ezen alkalmat arra is, hogy a biztosítás ügyében közreműködöttnek, kik érdekeinknek oly megfelelően, tapintatosan s gondos körültekintéssel oldották meg azon kérdést, őszinte köszönetemet nyilvánítsam.

(Folytatása következik.)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Áldozatkész képviselőtestület.

Nagy-Kikinda község képviselőtestülete az e hó 8. és 9-én tartott ülésében határozatilag kimondotta, hogy boldogult jegyzője Kengyelcz Pál özvegyének — nohábar elhalt férje tagja volt a torontálmegyei községi és körjegyzők nyugdíjintézetének — 180 frtnyi évi külön segélyt fog nyújtani. Ha tehát tekintetbe vesszük, hogy az elhunyt oly sok éven át, jó és rossz viszonyok között egyaránt ült toll és ügyvivője volt a községnek, nem szenved kétséget, hogy a megye tekintetes törvényhatósága eme határozatát helyben fogja hagyni. A nemeseblű és érdemeket jutalmazni tudó választmány pedig fogadja a járási jegyzői karnak legforróbb köszönetét!

Ezek után a szinte jómódú Ösztérn község képviselőtestületét csak sajnálni tudjuk, kik megengedik, hogy, ha már nem is több, de bizonyosan ugyan ily érdemeket elhalt jegyzőjük, Mohaupt Mihály családja részére — könyör adományt kell gyűjteni.

De hát úgy szokott az lenni:

Mig élzs kinlódjál érettnk,
Ha meghaltál... elfeledünk!

Topolya, 1884. évi december hó 15.-én.

D. Bodó Sándor.

Színház.

Várad József közkedvelt népszimű énekesünk jutalom játékaul f. évi december hó 26-án Tóth Ede egyik jeles népsziműve a „Kintornács-család“ kerülné színré, a midőn ezen előadásra a n. é. közönség becses figyelmét felhívjuk, megemlítjük, hogy ezen előadás már azért is igen érdekesnek ígérkezik, mert eltekintve attól, hogy ismét alkalmunk leendő jeles tehetség jutalmazandó kellemes és lélekmelítő magyar dalaiban —

* A sa alkalmával nek és oklég, hogy a ünnepeit egészségesben hanem határáig!

melyeket gyakran élvezünk — gyönyörködhetni, de még mert **Türkl Nándor** ur a jutalmazandó iránti szíveségéből köze munkáidat, kit e terezen mint egyes mukedvelőt ismerünk.

Miért is jutalmazandó városunk n. é. színpártoló közönségének becses pártfogásába ajánljuk.

Jövő hétfőn vagy kedden e hó 29-én vagy 30-án a színtársulat egyik legkedveltebb tagjának **Nikó Lina** asszonynak jutalmajétszal adati fog: „**A kékszakáló herceg**”.

A jutalmazandó mint általában elismert tökéletes művésznő a maga szakmájában és mint ideai színévadunk egyik legszeretelméletőbb hősnője oly teljes mértékben bírja a közönség elismerő rokonszenvét, hogy elégeket tartjuk a jutalomestére közönségünk figyelmét felhívni, azon reményben, hogy attól, kiknek annyi valóban élvezetes estét szerzett, nem fogja feltétlen elismerését megtagadni akkor, midőn ez elismerés anyagi segítségben is nyilvánul.

Még csak tíz-tizenkét előadás, és a magyar Thalia vándor papjai bucsút vesznek tőlünk! Téli viz ideje a bucsú és vándorlás nem igen hasonlítható a madarak őszi, vidám és derűsebb éjjelje szálló-vándorlásaihoz.

Zordonabb és keményebb közönségre ugy, mint színészre, kivált a magyar színészekre. A bucsú egy neme szállja meg mind a két felt. A közönség, mely mivel lelkeletének szükségéből élvezni, gyönyörködni, szórakozni eljárt a színészek előadásaira, — nehány nap múlva, még ugyiszolva a tel unalmas és sorvasztó idejének kellő közepén, meg lesz fosztva a mivel embert és tarsadalmat jelentő estvél szépp időöltéseitől. A színész, még alig melegedvén föl a közönség halas méltánylásainak külső és benső nyilatkozásaitól, már is ultra készul, fölszedi vitorláit, s a bizonytalan szelek összevisszasságában, rideg és fagyos időszakban, más rév, más part felé kénytelen esznie. Melyik a veszesebb fel? Mindenesetre a közönség, mely az első hónapban kényseritve volt pénzért elnézni a készüllettségeket, melyek az előadások rovására történtek, de a melyek, mint az rendszeren így szokott történni, a második hónapban az összetanulás folytán, már napról-napra javultak s mindinkább élvezetet nyújtottak s ime, amikor már művészeti gyönyört is szereznek, eltávoznak, — mert el kell távoznok.

Ez nem jól van így! N.-Beckerek városa nem **Kutyabagos**, vagy **Vámos-Pircs**, hívó a magyar Thalia képeben 3—4 profanus komédiás pár hétére bekukkancion tojásért, meg vörshagyóért játszani komédiát. Miért volna akkor „Városi színházunk” és miért volna városi, meg közvetlen környékbeli intelligens közönségünk, dus földbirtokosságunk, gazdag lakosságunk? N.-Beckerekben tarsadalmi, mivelődési érdekből szükséges, hogy a hazai színészet a télviz idején olyan tanyát kapjon, melynek meleg tüzhelyétől csak a tavasz virányja vezesse el oly tájakra, ahol ily időben nem áll be oly mértékben a földmunka, mint minálunk.

Erre kell törekednünk, ha a civilizáció haladásával lépést akarunk tenni. E nélkül nagyon nevetség és nagy tékozlás volt rozzant színházunk tatarozására annyit költenünk. Mosonyi színtársulata három havi működés után, már oly előadásokat képes adni, melyek a nagyobb jövedelmeket bajtó színházak és városok müigényeit is kielégítenék. A jövőért és saját magunk élvezeteiért, de meg az ország szemé előtt is, mely — mint az összes sajtóból is láthatjuk — a jelen évi szép művészeti sikerért N.-Beckerekre tekint, karoljuk föl az utolsó 10 előadás bérletét, melyet egy lelkes urnó nyit meg és eszközlőli fog e napokban.

Ez utolsó kisbérlet sikere, nagy bizmatl fog kelteni színészetünkben, és így a téli időszakra, mindenkor jó színtársulat jeles előadásában részeshülhet Nagy-Beckerek. Saját magunk szellemi érdeke kívánja ezt s csak a magunk javára fogunk cselekedni. — a.

A városi színház heti műsora.

Csütörtök, decz. hó 25-én: „Hőfehérke”, látványos tündérrege itt először.

Péntek, decz. hó 26-án: „Kintornás család”, énekes népszimnű Várady József jutalmául.

Szombat, decz. hó 27-én bérletészünetben itt — és egyáltalában magyar nyelven először: „A velencei éj”, legújabb operette Strauszotól.

Vasárnap, decz. hó 28-án: „Aranyos Milicza”, legújabb énekes népszimnű a szerb népköltésből, itt először.

Hétfőn, decz. hó 29-én: „Brankovits György”, dráma.

Kedden, decz. hó 30-án: „Kékszakáló herceg”, vig operette, Nikó Lina a jutalmául.

HIRHARANG.

*** A szent karácsonyi ünnepek alkalmával kívánunk tisztelt előfizetőinknek és olvasóinknak minden jót. Adja az ég, hogy a kereszténységnek e magasztos ünnepét mindenki boldogul, ép erő és egészséggel átélhesse, de nem csak most, hanem minden évben az élet legvégső határáig!**

*** Jótékonyág.** Folyó évi decz. hó 6-án gyakorolta az ugynevezett „Miklós sorsjegy-egyesület” a szeretet müvét azokon, kiket a sors nem áldott meg anyagi javakkal, hogy jöltevők nélkül az öröm részeseivé válhattak volna. És a valódi humanismus szellemétől átlenve, ezen egyelet jótékonyágát nem kötötte sem vallásfelekezethez, sem nemzetiséghez és 18 gyermeket — 11 fiu, 7 leány — ruházott fel téli ruhával tetőtől talpig. — Aki ismeri a gyermeki érzelmek egyszerűségében is oly megkapó nyilvánulásait; aki tudja, hogy örömetek és bálájakat tekintet és arc kifejezéssel, miképp tudja kifejezni, az nem fogja túlzásnak tartani, ha azt állítjuk, hogy az ajándék kiosztás oly jelenet volt, mely könnyekre indíthatott; s azon emberbarátok, kik ez ünnepeit tevőkönységükkel létrehozták, mindenesetre fardozásuknak és áldozatkészségüknek legszebb jutalmát találhatták a gyermeki kedélyek és tiszta örömében. — Ez alkalommal azonban nem mulasztottuk el azt sem felemlíteni, hogy a fentnevezett egyelet csak tíz tagból áll, és hogy az, Kuss Gyula, városunkban köztisztelőt és szeretetü mernök indítványa folytán, a Klein-féle sörházban egy gyűjtő perselyt el felirattal: „Miklós sorsjegy-egyesület szegény iskolás gyermekek felruházására” állított fel. Ezen persely noha csak folyó évi márczius havában tétett ki, azért mégis már folyó évi november hó végéig 169 fvt 10 krral rendelkezett. Miután azonban a ruházat elkészítése ezen összeget 17 fvtal fölülmutta, ezen hiányt az egyesület 10 tagja saját zsebéből és külön fedezte. Ezen egyelet, mely 1884. évi márczius hó 1-én keletkezett, azon czelszerű és szép szándékkal viseltetik, még egy második perselyt felállítani, és a ruhakiosztást nem oly későn, mint az idén, hanem már november hó kezdetével kiosztani. Tagja lehet az egyesületnek mindenki, aki a felebaráti szeretettel a jótékonyt szívén hordja és azt gyakorolni óhajtja.

*** Meghívás.** A szegény tanulók felsegelésére Nagy-Beckereken alakult jótékony egyesület” alapszabályait a negymértésű m. kir. belügyminister ur f. é. nov. 4-én 56977. sz. alatt megerősítte melótottat, ezen alapszabályok IV. pontja értelmében van szerencsem ezen egyeletnek összes tagjait az 1885. évi január 6-án, délutáni 3 órakor, a fögymnasium nagy termében tartandó közgyűlésre tiszteletteljesen meghívni. A gyűlés tárgyai lesznek: 1. Számadás az elmúlt egyeleti évben kifejtett munkaságáról; 2. Az egyeletnek végleges megalakulása, a tiszti kar és választmány választása; 3. Az esetleg fölmerülő indítványok tárgyalása. Kelt N.-Beckereken, 1884. decz. 17-én. Arányi Béla, ideigl. elnök.

*** Halálozás.** Megyénk ismét egy jeles férffuval lett szegényebb. A kéréllhellen halál, mely egy látszik leginkább városunkban és környékén tartja vándorlaját, egy oly egyent ragadott ki az élők sorából, a kinek igaz hazafisága, becsületessége, emberbaráti szerete meggyeztette ismeretes volt. Simai Kristóf az, a kit az általános tiszteletben álló család sirtat és nagyszámu ismerősök gyászolnak. És méltán, mert a meghaldogult közéletünknek egyik azon veterán bajnoka volt, ki minden közhasznú és humanistikus czélért rajongva, nem kímélt sem áldozatot, sem fáradságot; nyájás és leereszkedő modora által kivinta magának a tarsadalom minden rétege közt a tisztelet és becsület legmagasabb fokát. — A családi gyászjelentés így szól: „Alólirottak fájdalommal telt kebelbel jelentik szeretet atyja, ipja és nagyatyjoknak Simai Kristófnak, folyó hó 19-én, délután 5 órakor, a halottak szentségének ájtatos felvételé után, életének 91-dik évében, hosszas szenvedés után végelegyengülésben történt kimúlását. A felejtetheten halottnak bült tetemei folyó hó 21-én, délután 3 órakor fognak a német-eleméri családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig folyó hó 22-én, délelőtt 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatlatni. — Német-Elemér, 1884. évi december hó 19-én. — Simai Anna, férj. Pap Simonné, mint leánya; Pap Simon, mint veje; Pap Gúza, Pap Ernő, Pap Ilona, Pap Dezső, mint unokák. — Béke és áldás lengjen felette!”

*** A „Torontálmegyei mezőgazdasági hitelszervezet” létesíthetése** czéljából a „Torontálmegyei gazdasági egyesület” f. évi november hó 7-én 69 Csekonics Endre elnöklete alatt tartott közgyűlésén elfogadta az e tárgyban kiküldve volt bizottság abbéli véleményét, mely szerint az érintett czélból Nagy-Beckerek városában való székhelylyel: „Torontálmegyei központi mezőgazdasági hitelszervezet” czélgelnevezés alatt egy pénzintézet alapítassék; és ezen határozatának kivitele végett Babics József indítványára az véleményadásra kiküldve volt bizottságot oly módon biza meg, hogy „a gazdasági egyesület vezetése alatt megalkotandó hitelszervezetet iránt a megye törvényhatóságával érintkezésbe lépjen, és ez ügyben azzal karöltve tovább működjön.” A kivitellel megbízott bizottság tagjai a következők: Pap Simon eleméri birtokos mint elnök, Tallián Béla megyei alispán, Rónay Jenő megyei főjegyző, Poroszky Béla főjegyző, Fuchs Sebő árvászeki elnök, Dr. Demkó Pál országgyűlési képviselő, Bakalovich Agoston, Mencia Lipót, Ormódy Imre és Veresvay Gyula nagy-beckerek lakos, valamint Jenovay Imre szerb-ittebeli birtokos.

*** Agyonlötték idegen földön.** A francia köztársaságtól értesítés jött a Temesvári kir. ügyészséghez, hogy Gartner János szentandrásii illetőségű egyén, ki az ottani katonai szolgálattól megszökött, hadbírósgilag

golyó általi halálra ítéltetett és ezen ítélet rajta végre is hajlatott. Az éllélti önként beállított a francia hadseregbe és azzal együtt Tonkingba küldetett, honnan megszökött. E bünt ételetét lakotta meg.

*** Mászámunkhoz mellékelve** veszik olvasóink a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő hirlapok előfizetési fölhívását. Ez utóbbiak között a legregibb az immár 32-ik évfolyamát élő „Vasárnapi Újság”, mely nagy képes hetilapnak, az olvasó közönség e kipróbált házi barátjának, jövőre legjobb ajánlása, képeinek évről-évre szaporodó száma és szebb kivitele mellett, kiváló irodalmi erők által kiállított, folyvást növekedő változatos tartalma, mely teljesen fölslegessé teszi a magyar közönségnek hasonló külföldi lapok járatását; míg társlapja, a „Politikai Újtonoságok” a politikai beti események gondos és hü összeállítását adja s képes gazdasági mellékkel van bővítve. — A „Képes Néplap” a legolcsóbb hetilap, a kevesbbé vagyonosok vasárnapi ujsága, tanulságos és mulattató tartalommal, s a politikai tárgyaló rendes rovatall; ezek kiegészítője a „Világkrónika” című képes melléklet, mely eddigi rovatai mellett újévtől kezdve nagyobb elbeszéléseket és regényeket is fog közölni és a mely hetiközlönynek ép ugy, mint a „Képes Néplap” — nak ára félre csak 1 ft. Ugyancz iv tartalmazza a „Jogtudományi Közlöny” szaklapnak előfizetési fölhívását, továbbá a Franklin-Társulat könyvkiadványainak jegyzékét.

Torontálmegye közigazgatási bizottságának

1884. évi december 1-én Nagy-Beckereken tartott rendes havi üléséről.

Árva ügyek.

A nm. m. kir. belügyministernek a hagyaték tárgyalása alkalmával egyes örökösök birtokába jutandó készpénz összegének vagy ingatlanok becsértékének kifizetése iránti kórrendelete 61781-IX. sz. alatt. — Utasított a megyei és városi árvások, hogy a tárgyalások alkalmával az örökösök jutott ingó vagy ingatlanok becsértékét kimutatásilag kiutessék.

A nm. m. kir. belügyministernek a kiskuro örökösök által fizetendő illeték kiszabási elleni felebbértesek miképp beadása iránti kórrendelete 60649-IX. sz. a. — Tudomás és szoros alkalmazkodás végett: kórrendeletileg a megyei és városi árvások értesítettek.

Közegészségi ügy. Főorvos havi jelentése. — Tudomásul szolgál.

Börtön ügy. Kir. ügyész havi jelentése. — Tudomásul szolgál.

Felebbezett ügyek.

Csury Pál pozsonyi lakos kérvénye községi adó-ügyének megvizsgálata tárgyában. — A t. kanzsai szolgabíró utasittatik, hogy az illető községét kihallgassa és a felvett jegyzőkönyvet betérjessze.

Szab Lipót budapesti lakos kérvénye községi adóügyének megvizsgálata tárgyában. — A t. beesei szolgabíró utasittatik, hogy beoda község elöljáróit kihallgassa és a felvett jegyzőkönyvet a kivetési listámmal betérjessze.

Nédtis Vazul n.-kikindai lakos felfolyomása vadászati jegyének látmozására iránt. — A bejelentvénynek látmozására utasittatik a n.-kikindai szolgabíró.

Felfolyomása Skumpria Vasza szent-mihályi lakosnak házközösségi osztályozási ügyben hozott II. fokú határozat ellen. — Folyamodó felebbezésével elutasittatik miről az alispán az összes iratok kiadása mellett értesittetik.

Bállan György b.-komlói lakos felfolyomása a Herzavi Vikentie és társai b.-komlói lakosok részére kiállított bizonylat tárgyában. — Az alispáni határozat jóváhagyatik, miről az összes iratok képesán az alispán értesittetik.

Kellner Vilmos albrechtsfői lakos panasza. — Panaszjegyzőkönyv felvételére utasittatik a pancsovai szolgabíró.

Henmann és Kusztik kis-zombori regale bérlok felebbezésük Kis Pál ottani lakos elleni regale csonkítási ügye. — Az alispáni határozat helybenhagyatik — értesítetteti rendeltetik az összes iratok kiadása mellett az alispán.

A nm. m. kir. Belügyminister ur 51471-V. 6-1884. számú rendelete a Vudl Sándor maczedonai volt regale bérlońél történt ber elkobzas tárgyában. — Elsőfoku határozathozattal végett a módosi szolgabíró — az összes iratok képesán — és a megye alispán értesittetik.

Wetschl Gyula m. kir. államépítészeti díjnek felfolyománya pótdíj engedélyezése iránt. — Véleményezést végett a m. kir. államépítészeti hivatalnak kiadatik.

A megye alispánjának 23554.-84. számú jelentése Szubotin Milka margitoczi lakosnőnek felebbezési ügye. — Folyamodó felebbezésével elutasittatik, miről a megyei alispán további szabályozás végett az összes iratok kiadása mellett értesittetik.

A megye alispánja felterjeszti Nagy-Beckerek városának kormányilag jóváhagyott újabb gyámügyi szabályrendeletét. — Tudomásul vétetik és az irattarban őriztetni rendeltetik.

A központi szolgabírónak jelentése Weisz Mór elisenhaini lakosnak panasza tárgyában. — Tudomásul szolgál.

Torontálmegye törvényhatósági bizottság folyó évi 1241. kgy. szám alatt betérjeszti a közigazgatási bizottsági tagok névjegyzékét. — Tudomásul vétetik és nyilvánartatlatni rendeltetik.

Hadkötelesek ügyei.

Straka György lajosfalvi lakos nőülési ügye. — Folyamodó kérelmének helyben elutasittatik, mert a kellő birtokmennyiséggel nem rendelkezik.

Áncz Jakab homolczi lakos nőülési ügye. — Folyamodó kérelmének hely nem adatik, mert a megkívántató birtok mennyiséggel nem rendelkezik.

Földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumnak f. évi november hó 2-án 46966. sz. a. kelt

leirata, melyben tudatja, hogy az iparügyek haramadfokú ellátása ezental saját hatáskörébe esik, s egyben felhívja a bizottságot, hogy a mennyiben a bizottságnál oly természetű ügyek folyamában volnának, azokat azonnal az elsőfoku iparhatósághoz tegye át. — Miután sem oly iparügyek, melyek befejezése a feleknek még kiadva nem lettek sem olyanok, melyek folyamában volnának a bizottságnál nincsenek, a miniszteri leirat tudomásul vétetik.

Belügyministeriumnak f. é. nov. hó 5. 58285. sz. a. kelt leirata, melyel a község jegyzői szigorlat tekintetében kiadott szabályrendeletet közli. A közigazgatási bizottság tagjai közül a vizsgáló bizottság állandó tagjai a megyei tiszti ügyész, árvászeki elnök, adófelügyelő vagy helyettese és tanfelügyelő, kiknek a leérkezett szabályrendelet egyenként kiadatni rendeltetik, miről alispánuk egyidejűleg értesittetik és felhivatik, hogy a vizsgára bocsátották névjegyzékét a folyamodások és csatolmányai kíséretében a vizsgálati időszakot megelőzőleg a bizottságnak mutassa be.

Kumán községének kérvénye, melyben az állami végrehajtók bevonását illetve az adóvégrehajtások megszüntetését kéri. — A kir. adófelügyelőnek eredetben saját hatáskörébeni intézkedés végett pártolólág kiadatik.

Rőza Ignátz és Kiss Sándor nagy-beckerek lakosoknak felfolyománya a Nagy-Beckerek városi igazoló választmányának azon határozata ellen, mellyel ők mint városi képviselők nem igazoltattak, — annak feloldása mellett magukat igazolatni kéri. — A városi igazoló választmányi határozatának feloldása mellett mindketten mint városi képviselők igazoltatnak jelentettek ki.

A m. kir. belügyi miniszteriumnak f. évi november hó 19. 63229. sz. a. kelt leirata, melyben Vég Károly ö-teleki jegyző és Szabó Matyas ugyan ottani községi bíró ellen a telepítés körül elkövetett visszaélések miatt felfüggesztésük mellett a vizsgálat megejtését rendel. — Vég Károly ö-teleki jegyző és Szabó Matyas ö-teleki bíró ellen felfüggesztésük mellett a vizsgálat elrendeltek, annak fogantatosításával Dr. Mihálovich Ödön tiszti ügyész bizatik meg.

Heinigl Nándor tomasóváci lakosnak az ottani község elöljáróság ellen ítmárségi jogbérlete körül állítottag elkövetett jogszérellem iránt beadott panasza. — Panaszos panaszával elutasittatik.

Margander Krisztina franczöföldi lakosnőnek a megye alispánja által házközösségi osztályozási ügyben hozott határozat elleni felfolyománya. — Két egybehangzó határozat ellen felfolyománya helye nem lévén, a felfolyomdvány elutasittatik.

Iszakovits Milau volt Antaliföldi szolgabírónak, az alispáni hivatal azon eljárása elleni panasza mely szerint a 141 fvt erejéig közigazgatásilag lefoglatl zuzetését ki nem adja. — Felszerelés végett alispáni hivatalnak kiadatik.

Miklja Persza homolczi lakosnőnek felfolyománya osztályozási ügyben hozott alispáni határozat ellen. — A felfolyomdvány elutasittatik, iratok további eljárás végett alispánunk kiadatik.

Főispán ur ö méltóságának f. évi november hó 16-án 898. sz. a. kelt átiratával a gyámhatósági eljárásról szóló szabályrendelet 4. szakaszában foglalt rendelkezés folytán felhívja a bizottságot, kebeléből egy 3 tagu bizottság választására, mely bizottság az árvászek és ügyészség, árvanygi és pénzkezelés megvizsgálásával bizandó meg. — Ezen bizottságha Tallián Béla alispán elnöklete alatt Dr. Demkó Pál és Urbán Andor bizottsági tagok választattak meg.

Babits József, Vinczebidy Izidor és Trifunecz Mladen bizottsági tagok a jelen. — Almási Elek és Vécsei István a mult havi ülésről elmaradásukat igazolták. — Tudomásul szolgál.

Kübekháza községének 1883-4. évi iskolai számadása. — A számadás jóváhagyatik, kir. tanfelügyelőnek kiadatik, számvétség nyilvánartasát végett értesittetik.

Uj-Szt.-Iván községének 1883-4. évi iskolai számadása. — A számadás jóváhagyatik, kir. tanfelügyelőnek kiadatik, számvétség értesittetik.

Tomasóvácz község 1883-4. évi iskolai számadása. — Mint fent.

Főispán ur ö méltósága az 1885. évi január havi ülést január hó 19-ik napjára tüzi ki. — Tudomásul vétetik s valamennyi bizottsági taggal közöltetni határozatik.

IRODALOM és MŰVÉSNET.

Az „Ország Vilag” XXV. füzeté a szokott változatos, érdekes és a mi a fő, értékes tartalommal jelent meg. Tartalmából felsoroljuk it a következőket: 50-dik szám. „Az udvarlás papjai”. Elbeszélés. Szépfaludy Ö. Ferenczotól. — „A gyöngy”. Rajz. Szabóné Noga Jankától. — „A galambok”. Köztemény. Posa Lajostól. — „Az emlékező tehetségről”. Tanulmány. Juhász Ödöntől. — „Kolosztorban”. (Képpel.) — „A havasok királynéja”. Történeti regény. P. Szathmáry Károlytól. — „Petraorából”. Köztemény. Radó Antaltól. — „Spanyol románcz”. (Képpel.) — „Az első tiszteletdíj”. Beszélyke. Serédi Jenőtől. — „Műtárlat”. — „Öszi kiállítás”. (Képpel.) — „Az idei bor”. (Képpel.) „A hét története”. Szerkesztőtől. — „A keresztés háború és a kurabeli kultúra”. (Képpel.) — Állandó rovatok: Irodalom és tudomány, színház, művészet, hymen, gyászorvat, különfélek, sakk, rejtvények, napiár, hirdetések.

Ismételen ajánljuk e kitűnően szerkesztett, gazdagon illusztrált vállalatot t. olvasóink figyelmébe.

Az „Ország Vilag” előfizetési ára: Egész évre 10 fvt, félre 5 fvt, negyedre 2 fvt 50 kr. — Az előfizetése legolcsórszerűbben postautalvánnyal a „Pallas” irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendők. (Budapest, Gránatos-utca 6. sz.)

Szerkesztői üzenet.

A nagy-beckerek szegény tanulók segélyező „Rongyosegylet” 1884. évi számadását az adakozók névsorozatával együtt a jövő számmunkban hozzuk.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

Jegyzői irnok.

ki több éven át jegyzői irodákban működött, havi 15 frt készpénz fizetés és teljes ellátás mellett alkalmazást nyerhet. — Torontól Kis-Oroszon.

Gesztessy László. jegyző. (514-31)

Készpénz!

földek és házakra 5% kamattal mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbik adatik. A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhet. A szükséges okmányok átadása alkalmával a költséghöz arányított előleg minden magasságban azonnal kapható.

Pontos és gyors körszítélvezetés felett mindenki meggyőződve lehet, és szolgálat minden e szakmába vágó felvilágosításokkal hertmentve.

Első nagy-beckereki váltó és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

Iroda: N.-Beckereken, Hunyady-(fő-)utca 608. sz.

Kadelsburger L.

első nagy-beckereki

váltó és bizományi üzlete

vesz és elad mindennemű állami és magánsorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket, idegen bankjegyeket és valutákat. Beváltása mindennemű szelvényeknek; utalványok, pénztári jegyek, nyermények és szelvények leszámitolása; részletekkel valamennyi sorsjegyekről.

Igérvények minden huzásra.

Első nagy-beckereki váltó és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

Iroda: N.-Beckerek, Hunyady-(fő-)utca. 608. sz.

Értesítés.

Van szerencsém alábbi árjegyzéket kiválóbb fogyasztási czikkjeimnek a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánlani.

A nálam való közvetlen megrendelésnek haszna annyira szembetűnő, hogy vidéken lakó egyének érdekében alland, legjobb hírvéneknél örvendő szállítási üzletemet igénybe venni, s legyen az előtelep, avagy szokatlanság mi valakit eddigi megrendeléseiktől tartóztatva, az egyszeri kísérlet elegendő leendő érdekeiről meggyőzni.

Vevőim mindazon előnyökben részesülnek, melyek a közvetlen forráshoz való vittelvel járnak, s jó árut olcsó árak mellett nyernek.

Az olcsó csomagszállítás, mely szerint 5 kilós csomag az ország minden tájára csak 30 kr., a szigorú tisztesség elve valamint azon körülmény is, hogy minden fogyasztási czikkkel bármennyi mennyiségben is szolgálhatok, vállalatomnak már is óriási kiterjedést kölcsönöztek, s egyszerű levelező lap elegendő mindent kényelmes módon, postaltalvány vagy utlevéllel mellélt kézzhez nyerni.

Árjegyzék.

Table with 3 columns: Item name, Quantity, Price. Includes items like Bécsei tormás kolbász, Pesti, Párizsi, Debreczeni, Győri füstölt, Kassai vagy Prágai sódar nyers, Füstölt marhahús, Marhanyelv füstölt, Szalámi magyar v. veronai, Krakói kolbász, Pörkölt szalonna, Rózsá paprika, Tarhanya, Maccaroni, Gardinette 1 lada, Caviar friss dobozban, Ajóka sós genuai, Sardinai orosz páczolt, Ementhali sajt legfinomabb, Groy, Gorgonzola, Roquefort, Parmal régi olasz sajt, Imperial valódi.

Nagyrahecsült megrendeléseit várva maradtam PLESCH H. Budapest. (400-22.10)

ORVOSI MALAGA-SECT

A klosterneburgi csász. kir. borkísérleti állomás vegyelemzése szerint

Kitünő jó, valódi malaga,

mint kitünő erősítő-szer elerőltendett betegek, üdülők, gyermekek stb. számára, a vérszegénység és gyomorgyengeség ellen legkitünőbb hatású. 1/1 és 1/2 eredeti palackokban s törvényesen bejegyzett védjegy alatt a VIÁDOR SPANYOL BORKERESKEDÉSNEK

BÉCS HAMBURG fr. 2.50 és 1.30 eredeti árak mellett. Továbbá különféle finom külföldi borok eredeti palackokban és eredeti árak mellett Nagy-Beckereken Kellner József és Mencer Lipót, gyógyszerész uraknál.

Ház-eladás.

Özvegy Lujanovits Olgának, Nicky-utca 45/3. szám alatti, a belvárosban, „Pest város“ kávéház mellett fekvő háza, szabad kézből eladó. — A közelebbi feltételek alólírott tulajdonosnőnél Nagy-Kikindán, és Popovits Axent, ügyvédnél N.-Beckereken megtudhatók. (511-3.2)

Özv. Lujanovits Olga.

Kerestetik egy gyakorlott ispán.

Belépési idő 1885. évi február hó 1-én. A pályázatok, valamint a bizonyítványok a birtokbérletességhez Rudnára küldendők. (507-2.2)

HUSZONHATODIK ÉVFOLYAM!

Ingyen regény-melléklet minden számhoz és regények kedvezményi áron.

Előfizetési felhívás

„BUDAPESTI BAZÁR“

legzselészerűbb, leghasznosabb és leggazdagabb tartalmu divat közlönyre, melynek minden száma

tizenhat oldalon jelenik meg, a kézimunka minden ágazatához való illusztrációkkal, minden száma a legújabb párizsi divat után, művészileg rajzolt és színezett divat képek, ruhák és felsérmenyek készítéséhez hasznos és értelmes magyarázatokkal, rajzokkal, felsérmenyek készítéséhez mintákat és jelzéshez monogramokat hoz.

A „Budapesti Bazár“ 1885. évi január elsején XXVI. évfolyamába lép. Lapunk fényes fennállását hölgyeink buzgó pártolásának köszönheti, kik mindenkor feltaláltak a „Budapesti Bazár“ban utamatókat, akár a háztartás, akár a divat körében. A „Budapesti Bazár“ iparkodott mindenkor a legszebbet, a legjobbat és leghasznosabbat adni, s iparkodni fog jövőben is arra, hogy a nővilág, divat, s a háztartás minden ágát felkarolja, meghálalassa ama szíves pártolást, melyben a „Budapesti Bazár“ a magyar hölgyek részesítik.

A „Budapesti Bazár“ a világ minden nyelvén 300 ezer példányban jelenik meg. Azonban egyetlen idegen nyelvű kiadás sem haladja meg a „Budapesti Bazár“t, mely gazdag, szép irodalmi részével, diszes kiállításával és hasznos mellékleteivel, páratlanul áll a divatlapok között.

A „Budapesti Bazár“ szépirodalmi részében adunk költeményeket, elbeszéléseket, mulatót és ismeretterjesztő tárcázásokat, a fővárosi élet szemléjét, az irodalom, művészet és társasélet mozzanataiból és minden számunkban egy illusztrációt. Figyelemmel fogjuk kísérni a fővárosi és vidéki nékpéző-, gazdaszony- és női-pártyák munkásságát is.

Ingyen külön regény-mellékletet adunk, egy tizenhat oldalú ívet, melyből t. olvasónknak idővel számos könyvtart gyűjthetnek. Jövő évi ingyenes regény-mellékletünk egyik hírneves angol regényről

»HELEN«

zímű rendkívül érdekes regénye lesz. Lapunk szépirodalmi részében pedig Davyl Lajos legújabb, igen szép és érdekfeszítő regényét, melynek címe:

»Az utolsó Fontbriand«

kezdjük meg. A „Budapesti Bazár“ divat részében a művelt hölgy és gondos háziasszony egyaránt megtalálja mindazt, a mi az öltözékekre és szalonná vonatkozhatik, azon tudnivalókkal együtt, melyek a hölgyek dolgozó szobájait és a háztartást illetik.

Lapunk divat részében tehát minden számban 80-90 ábrán mutatja be a legújabb divatot értelmes magyarázatokkal, kivágot szabásmintákkal is mintarajzokkal, párizsi divat után művészileg rajzolt, színezett divatképekkel. Igen fontos a vidéki t. előfizetőnkre, hogy szerkesztőségünk díjtalanul ajánlkozik mindennemű oly tárgyak megküldésére, amik a divat, kézimunkák, és háztartás körébe tartoznak s ismerteti a fővárosi és szakban foglalkozó legjelesebb és legutányosabb üzleteket is.

Rendkívüli kedvezmény az, hogy minden előfizetőnknek jogában álland saját nevére monogramokat megrendelni, melyeket mi a mintáira elkészítettünk vagy külön leveleiben bérmentve küldünk meg, másoló-papírral együtt. Ezen kedvezménybe csak a „Budapesti Bazár“ részesíti t. előfizetőt!

A „Rózsaszínborítékot“ továbbra is „Tarsalgó-csarnok“-ul engedjük át kedves olvasóinknak, az eddig folytatott kérdésekre és válaszokra

Előfizetési feltételek:

A „Budapesti Bazár“-ra az ingyenes regény-melléklettel együtt: Egész évre (januártól-december végéig) . . . 10 frt — kr. Fél évre (januártól-junius végéig) . . . 5 „ — „ Negyed évre (januártól-márczius végéig) . . . 2 „ 50 „

Kedvezmény árban rendelhetik meg t. előfizetőink:

A „Budapesti Bazár“ naptár“-át, fűzve: 60 kr., diszkötésben: 1 frt 20 kr. A „Kilencz millióton ember“ című regényt 80 kr. A „Merekeverőnő szerelme“ című regényt 50 kr. A „Lucie ferje“ című regényt 50 kr. A „Az amerikai unokaöcs“ című regényt 50 kr.

Az előfizetési pénzeket legzselészerűbb postaltalvánnyal küldeni ily cím alatt:

Király János szerkesztőnek, Budapest. (Koronaherzeg-utca 17. szám).

„HELEN“ című ingyenes regény-mellékletünk szerzője Croker B. M. hírneves angol regényíró, ki a „Csese kisasszony“ című regényével az angol olvasóközönség kedvence lett.

A „Budapesti Bazár“ című HÖLGYEK NAPJÁRA diszes kiállításban jelent meg és mint karácsonyi és újévi ajándéknak is igen alkalmas. (495-3.3)

HIRDETÉMÉNY.

60 évesi és apostoli királyi felügyelet 1884. évi márczius hó 8-áról kelt legfelső elhatározása folytán ezenel megindították a

XI-ik magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme még pedig annak két-nyolczadrésze a vagyonatlan magy. kir. hivatalnokok özevgyel és árvali segélyezésére alakított alap, két-nyolczadrésze az országos kisdobó-egyesület, egy-nyolczadrésze a „pesti szegény gyermek kórház“, egy-nyolczadrésze a „szociális jótékony-nőegylet“ gyermek kórháza, egy-nyolczadrésze a „pesti jótékony-nőegylet“, végre egy-nyolczadrésze a „Máriaegyesület“ javára fog fordítatni.

E sorsjáték összes, 5.311-ben megállapított nyereményei az alább következők: Játékterv szerint 195.000 forintra rúgnak, és pedig: 1 főnyer. 60.000 forinttal, 4 nyer. egyenk. 5.000 forinttal, 20.000 frt és pedig: 10 „ 1.000 „ 7.000 „ 10 „ 500 „ 3.000 „ 10 „ 200 „ 1.000 „ 8.000 „ 10 „ 100 „ 500 „ 10.000 „ 10 „ 50 „ 50.000 „

A huzás visszavonhatatlannul 1884. évi decz. hó 29-én történik. Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottoigazgatóságnál Budapestben (Pest, fővárház, főtelep); valamennyi lotto-, s- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyjárulók közegnél. Budapest, 1884. évi november hó 1-én. (458-6.6)

Magy. kir. lottoigazgatóság. Fr. Mysterus Ádám. m. k. p. b. minist. oszt. tanácsos és lottoigazgató. (Utányomat nem díjaztatik.)

Száz arany-frank jutalomdíj a gyűjtők részére!

Komócsy József ujsága:

„Hirmondó“

politikai, ismeretterjesztő, gazdasági és mulattató képes néplap. Megjelenik minden vasárnap 12 nagy oldalon, szép képekkel.

Előfizetési ára egy negyedévre csak 1 frt.

Gyűjtők részér 100 arany-frank jutalomdíj van kitűzve, melyből aki legtöbb előfizetőt gyűjt: 50 arany-frankot nyer; az utána következő 30 arany-frankot; az ezután következő 20 arany-frankot.

A jutalomdíjak — tekintet nélkül az előfizetők számára — azoknak, kik legtöbb előfizetőt gyűjtötték, kiadatnak.

Ha valaki öt előfizetőt gyűjt: az a Hirmondóból egy tiszteletpéldányt is kap.

Az előfizetési pénzek legkésőbb 1885. január hó 4-ig, ily cím alatt küldendők:

A Hirmondó kiadóhivatalának Budapestben, egyetem-utca 4. sz. a.

Ajánljuk a Hirmondót mindazoknak, a kiknek nincs idejük, hogy mindennap végig olvassák a nagy lepedő-újságokat; mert a Hirmondóban minden vasárnap megtalálják röviden és világosan mindazt, ami a hazai és külföldi politikában történik; tudósításokat hozunk az országgyűlés minden üléséről. Ismeretterjesztő és gazdasági rovatunkban közlünk hasznos utmutatókat, míg lapunk mulattató részében szép képek mellett érdekes történeteket, verseket talál az olvasó.

A Budapesti és az ország minden vidékén történő eseményeket hirrovaunk közli. Ugyszintén a piaci arakat és az ipar állását is ismertetjük. (498-3.3)

Budapestben, 1884. december 3.

Komócsy József s. k., a „Hirmondó“ tulajdonosa és szerkesztője.

A legelső entóti nyaklótó Hoff János-féle malátá-mellékletűk kék papírban vannak.

Hoff János-féle malátakivonat egészségi sör 1 palack 60 kr. Hoff János-féle koncentrált malátakivonat 1 pal. 1 frt 12 kr., kis pal. 70 kr.

Az orvosi tekintélyek mint például Beesben Dr. Bamberger, Dr. Schröter, Dr. Schnitzer, Dr. Rokkítás, Dr. a sch, Dr. Finger stb. professorok, Berlinben Dr. Frerichs, Dr. Langenbeck, Dr. Liebreich Oszkár stb. professor urak, rendelik ezeket számos köresetben a látható legfényesebb sikerrel.

Hoff János-féle malátakivonat mellékletűk 60 kr., 30 kr., 15 kr., és 10 kr. Hoff János-féle malátakivonat kék papírban 60 kr. Negyed kiló 1 ft. 30 kr., II. 30 kr.

Naponta beérkező gyógyjelentései

a gyengélkedő és felüldetnek a mell- és tüdőbajok, hurutos bántalmak, az emésztési és ideggyengeség, lesóványodás, vérszegénység meggyógyításáról, örvendetes kezeségül szolgál a szenvedőknek s megerősíti azok reményét a minden felé jónak bizonyult Hoff János-féle malátakészítmények által való közeli meggyógyulás iránt.

HOFF JÁNOS urnak

Bécs, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

a malátakészítmények feltalálója és készítőjének cs. k. udvari szállítója Európa legtöbb fejedelemségének. Tekintetes úr! (450-4.2) Egy álló esztendőig szenvedtem heves gyomorhurut és köhögésben, hasztalan volt minden gyógyszer míg nem végre azon kitünő Hoff János-féle malátá készítményeit használtam; néhány hónapra a köhögés végkép elmult, étvágyam ismét megjött, s egészlegesen az ön Hoff János-féle malátá kivonat egészségi sörre által tökéletesen helyre lett állítva. Fogadj legforróbb hálamat. Egyszersmind ide mellékelve egy köszönő íatot is küldök, sziveskedjék azt, minél szélesebb körökben köztudomásúvá tenni. Mező-Kovácskása Dr. NAGY ALAJOS. lelkész.

Igen tisztelt uram! Sziveskedjék részemre 22 palack Hoff János-féle malátakivonat egészségi sört küldeni utávétel mellett. Ezen sör nekem igen ízlik s jót tesz mi okból azt továbbra is fogom használni. Tisztelettel SALACZ IMRE. Endrőd, Békésmegye, 1884. ápril 24.

Kérem posta utánvétellel mellett 4 zacskó Hoff János-féle malátakivonat mellékletűk. Egyszersmint annak valóban jótékony hatásáért a legmelegebb hálamat kell önnek kifejeznem. Mely tisztelettel WAGNER FÜLÖP. vendéglős, Nagy-Lakon.

Hivatalos gyógyjelentés.

Cs. k. 23. sz. katonakórház Zágrábban. A Hoff János-féle malátakészítmények, úgy a malátakivonati sör, mint a malátá egészségi csokoládé, az idült betegeknek, valamint a hurut-, légzési- és emésztési bajokban szenvedőknek, mint kitünő, erősítő gyógyszer használtatott. A malátá-csokoládé igen ajánlható, ugy a betegek, mint az üdülőknek a reggeli kávé helyett.

Dr. KAISER, fő-törzsorvos. Dr. ISCHITZ, fő-törzsorvos.

Kapható N.-Beckereken: L. Mencer, gyógyszerész; Adán: J. N. Popovics; Dettán: Hack és Heldenwanger; N.-Kikindán: E. Brettner, gyógyszerész; Hatzfelden: L. Manzin; Ó-Becsén: G. Petkovits; Tör.-Beccsen: Kaiser, W. Brem főlkja; Ujvidék: D. Koda, Wagner testvérek; Pancsován: Graf, Bauer gyógyszerész, Rodda; Perjámoson: Jochmann Károly; Zimonyban: Fr. Benkó gyógyszerész; Temesváron: A. Babusnik, A. Kerner, St. Tárcazy gyógyszerész; Werschetzen: Br. Hoffmann, E. Frank; Zentán: Géza Kupkay, gyógyszerész; Belgrádon: Dr. J. Gjuric, gyógyszerész.

Melléklet a „Torontál” 1884. évi 52-ik számához.

12286. sz. ki. 1884. **Hirdetmény.** (502—2.2)

Ezennel közhírré tétetik, miszerint több helybeli 256, 229, 117, 1014, 1179, 1043, 894, 1069, 1149, 771, 771-782, 575, 600, 553, 453, 603, 2497, 1505, 1428, 1632, 1429, 1512, 1768, 1194, 1186, 1236, 1236, 1272, 708, 749, 1647, 1746, 1975, 1846, 336, 989, 1015, 1272, háznélküli, 546, 669, 583, 911, 1843, 1841, 1324, 1858, 1718, 1720, 1402, 1586, házn., házn., 606, 60-165, házn., házn., 710, 911, házn., 725, 716, 1037, 1743, 1303, 1964, 587, 1059, 988, 1015, 30-31, 663, 1881, 869, házn., 692, 1430, 2370, 1996, 2311, 581, 2177, 326, 2546, 291, házn., 18, 682, 2484, 1025, 2191, 2193, 163, 319, 2042, 2238, 2264, 2005, 327, 319, 2181, 1047, 2361, 398, 2462, 2074, 194, 2630, 698, 18, 418, 2437, 594, 1900, 2025, 641, 64, házn., BB., 2435, 1923, BB., 616, 606. h. sz. a. lakosoknál hátralekos állami és községi adóilleték, belyegcsontkítás és hadmentességi díj és inségkölcson fedezése végett lefoglalt többféle butorok, 323 mm. 196 hekt. 60 liter buza, 1710 zsák csöves kukorica, 19 koszi, 336 liter bor, 7 ló, 10 zsák liszt, 80 süveg cukor, 6 tehén, 19 drb marhabőr, 2 varrógép, 6 hintó, 4 disznó, 40 drb képeret, 1 vas kályha és 49 darab kosár f. évi **december hó 29., 30. és 31-én**, d. e. 9 órakor a városház épület előtt nyilvános árverés útján eladatni fognak.

N.-Beeskereken, 1884. évi december hó 11-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

12.417. sz. tkvi 1884. (515—1.1)

Ujabbí árverési hirdetményi kivonat.

A f. évi 12417. tkvi sz. végzés alapján a pancsovai kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a Maticza Szrbszka végrehajthatónak, Supicza Tanaszia, farkasdini 227. számú házközösség végrehajthatást szenvedett elleni 300 frt tőkekövetelés, ennek 1876. évi január hó 1-ső napjától járó 7% kamatai, 8 forint 3 kr. perbeli, 12 frt 50 kr. megállapított jelenlegi és még felmerülő költségeknek kielégítése végett 1885. évi **január hó 19-ik** napjának, délelőtti 9 órakor, Farkasdin községhezánál az ezen tszék területén fekvő, Farkasdin községe 360. sz. tkbén foglalt következő ingatlanok u. m.: az A. a. felvett 227. sz. ház 800 □-ól házhelyel 250 frt, — a 16. hr. sz. a. 1. düllőben lévő 1 hold 1. oszt. szántó 50 frt, — a 2. düllőben lévő 1³⁰⁰ hold 1. oszt. szántó 75 frt, — a 3. düllőben lévő 3 hold 1. oszt. szántó 150 frt — és a 4. düllőben lévő 1⁸⁰⁰ hold 1. oszt. szántó 75 frt, — az 5. düllőben lévő 2⁸⁰⁰ hold 1. oszt. kaszáló 125 frt — és a 234. hr. sz. a. 809 □-ól szőlő 35 frtnyi kikialtási ár mellett külön-külön el fognak árvereztetni és akkoron magasabb ígéret hiányában a kikialtási áron alatt is el fognak adatni.

A venni szándékozók kötelesek a kikialtási árnak 10%—át készpénzben, vagy ovadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzül letenni.
Kelt a pancsovai kir. tvszék mint tkvi hatóságnak 1884. évi december hó 9-én tartott üléséből.

10652., 10920. sz. tkvi 1884. (516—1.1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagy-beeskereki kir. e. f. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Malbacszy, férj. Joaňovits Acsa végrehajthatónak, Malbacszy Perszida végrehajthatást szenvedő elleni 393 frt 99 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a n.-beeskereki kir. tszék területén lévő, Melenczén fekvő, a melenczei 921. sz. tkbén A. I 860. öi. sz. a. foglalt ház, 800 □-ólnyi udvar és kerttel az árverést 220 frtnyi utóajánlati árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi **január hó 17-ik** napján, d. e. 10 órakor, Melencze község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%—át, vagyis 70 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törv. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én, 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a n.-beeskereki e. f. kir. tszék mint tkvi osztályának 1884. évi december hó 6. napján tartott ülésében.

Hirdetmény. (517—1.1)

A melenczei községi képviselő testület f. évi decz. hó 21-én tartott ülésében a f. évi decz. hó 11-én megtartott árverést megsemmisítette, minél fogva a melenczei községi illetmények beszedési joga az 1885-ik évre a lovak, szarvasmarha, sertés és juh után, mely a közlegelőre kihajthatni fog, a községi képviselő testületnek 1884. évi nov. hó 16-án 3. sz. a. hozott határozata alapján f. évi **december hó 29-én**, délelőtti 10 órakor, a melenczei községhezánál nyilvános árverés útján a leg-több ígérőnek újból haszonbérbe fog adatni. A haszonbér összege két egyenlő részletekben fizetendő.

A kikialtási ár 16.000 frt; az árverelő az árverés megkezdése előtt a kikialtási ár összegre 10% bánatpénzt kötelesek letenni.

A közelebbi feltételek a melenczei községi hivatalnál megtekinthetők.

Melenczén, 1884. évi december hó 21-én.

A község előjáróság.

Pályázati hirdetmény.

Nagyméltóságú gróf Karásonyi Quido ur bánlaci uradalmához tartozó sárosi pusztán egy néptanítói állomás 300 frt évi fizetés, szabad lakás, 4 térmeter tűzifa és egy hold tengeri föld használata mellett üresedésbe jöven, felhivatnak mindazon okleveles tanítók, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványaikat — mivel az állás azonnal betöltendő — az uradalmi jószágfelügyelőséghez Bánlakra (per Deita) mihamarább küldjék be. (508—3.2)

27034. sz. ex 1884. (496—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törvényhatósága részéről a hatósága területén betöltetlen lévő két közigazgatási gyakornoki — évi 300 frt fizetés és 60 frt lakbér javadalmazással egybekötött — állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázati határidő — jelen hirdetménynek e helyen megjelenése után számítandó négy het, — a mikor is az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt kívánalmaknak megfelelően felszerelt kérvények alólírotthoz lesznek benyújtandók.

Szorgalom és ügyesség által kitünendő egyén részére a m. közönsége által elvileg megállapított jutalom díjban való részesítés már e helyen is kilátásba helyeztetik.

Kelt N.-Beeskereken, 1884. évi december hó 3-án.

Torontálmegye alispánja.

7730. sz. I. (494—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegyében kebelezett Dolova községében segédjegyzői állás megüresedvén, ennek a község házánál választás útján leendő betöltésére 1884. évi **december hó 29-ikének**, délelőtti 10 órája ezennel kizuzetik.

Feltételek:

Már letett jegyzői vizsga; a magyar és szerb nyelvnek szóban és írásban való bírása; a mely kívánalmakat teljhitelűleg igazoló bizonyítványokkal felszerelt és saját kezűleg írott folyamodványok a választás előtt legalább is 3 nappal ezen szolgabírósnál nyújtandók be.

Javadalmazás:

Havi 30 frt fizetés és 5 frt lakbér.

Pancsován, 1884. évi november hó 30-án.

Radosavlyevic,
szolgabíró.

5016. sz. kig. 1884. **Pályázat.** (504—3.2)

Szöreg községében lemondás folytán megürült kör-orvosi állomásnak választás útján történendő újbóli betöltésére ezennel pályázat hirdettetik azzal, hogy ezen állomással összekötött évi fizetések és egyéb jarandóságok következők:

A körhez tartozó községektől készpénz fizetésben évi 500 forint, azonkívül minden nappali látogatásért 40, éjjeli látogatásért 80 kr. és minden recept írásért 30 kr. o. é, végkép szegények ingyen gyógykezelendők.

Felhivatnak mind azok, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak, hogy a törvénynek megfelelően felszerelt folyamodványaikat jövő évi január hó 10-ig mint a választást megelőző napján alólírt szolgabírósnál benyujtsák.
T.-Kanizsán, 1884. december 8-án.

Issekutz Antal,
szolgabíró.

3357. sz. közz. 1884.

(493-3.3)

Pályázati hirdetés.

Debeljácsa községében egy 300 forint évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állomás lévén betöltendő, felhívhat mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és bélyegzett kérvényüket f. évi december hó 28-ig hozzám küldjék be. — A választás f. évi december hó 29-én, Debeljácsa község házánál fog megejteni.

Antalfalván, 1884. évi november hó 28-án.

Hegedüs,
szolgabíró.

1086. sz. ki. 1884.

Pályázat.

(489-3.3)

Felső torontáli ármentesítő társulat választmányának f. évi október hó 10-én 7. sz. alatt hozott határozata s illetve Torontálmegye főispán ur ő méltóságának 668. sz. k. b. 1884. a. kelt nagybecsű rendelete folytán a tiszatársulati hátralékos járuléknak Karlova községben szükségessé vált leszámolás céljából egy szakavatott leszámoló felvétele a községi képviselői testület által elrendeltetett.

Minek következtében a kérdéses leszámolásban járassak ezennel felhívhat, hogy ebbeli folyamodványait a szükséges okmányokkal támogatva karlovai községi előljárásnál folyó évi december hó 29-ig nyujtsák be.

Leszámolási munka fejében 600 frt szavatottot meg azzal, hogy azok, kik csekélyebb ajánlatot tennének, előnybe részesítettnek fognak.

Kelt Karlován, 1884. évi december 3-án.

Vilovszky,
jegyző.

Steva Popov,
bíró.

3357. sz. közz. 1884.

(492-3.3)

Pályázati hirdetés.

Debeljácsa községében a községi orvosi állomás betöltendő lévén, annak szabályszerű választás útján leendő betöltésére határidőül f. évi december hó 29. napjának, d. e. 9 óráját, helyeül Debeljácsa község házán tűzöm ki.

Ezen állomással 400 frt évi fizetés, 100 frt lakbér és 20 kr. látogatási díj van egybekötve, a tanköteles gyermekek díjtalanul gyógykezelendők.

Felhívhat mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajt-

ják, hogy szabályszerűen felszerelt és bélyegzett kérvényüket folyó évi december hó 28-ig bezárólag hozzám küldjék be.

Antalfalván, 1884. november 28-án.

Hegedüs,
szolgabíró.

1145. sz. ki. 1884.

(491-3.3)

Pályázati hirdetés.

Az antalfalvi községi orvosi állomás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik. Ezen állomással 500 frt évi fizetés és szabad lakás élvezete van egybekötve. — Nappali látogatásokért 20 kr., éjjeli látogatásokért 40 kr. díj szedhető.

A választás f. évi december hó 30-án Antalfalva község házánál fog megtartatni.

Felhívhat mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és bélyegzett kérvényüket f. évi december hó 29-ig hozzám nyujtsák be.

Kelt Antalfalván, 1884. évi november hó 29-én.

Hegedüs,
szolgabíró.

S.
1-
s
lé
a-
ás

ik

vari

2)

urut

mem

asz-

smét

ronat

Fo-

egy

sebb

OS.

laczk

utan-

okból

RE.

21.

os-féle

alóban

kife-

OP.

akon.

(400-22.10)

Budapest.

Valódi

ORVOSI MALAGA-SECT

A klosterneuburgi csász. kir. borkisérleti állomás vegyelemzése szerint

Kitünő jó, valódi malaga,

mint kitünő erősítő-szer elerőltenedett betegek, üdülők, gyermekek stb. számára, a vérszegénység és gyomorgyengeség ellen legkitünőbb hatású. 1/1 és 1/2 eredeti palackokban s törvényesen bejegyzett védjegy alatt a

VIÑADOR SPANYOL BORKERESKEDÉSNEK

BÉCS HAMBURG
fr. 2.50 és 1.30 eredeti árak mellett.

Továbbá különféle finom külföldi borok eredeti palackokban és eredeti árak mellett Nagy-Becskereken Kellner József és Mencer Lipót, gyógyszerész uraknál.

XI-ik magyar kir. államlottery

melynek tiszta jövedelme még pedig annak két-nyolczadrésze a vagyontalan magy. kir. hivatalnokok özvegyei és árvái segélyezésére alakított alap, két-nyolczadrésze az „országos kislendítő-egyesület”, egy-nyolczadrésze a „pesti szegény gyermek kórház”, egy-nyolczadrésze a „pozsonyi jótékony-nőegylet gyermek kórház”, egy-nyolczadrésze a „pesti jótékony-nőegylet”, végre egy-nyolczadrésze a fűmői „Máriaegyesület” javára fog fordítatni.

E sorsjáték összes, 5311-ben megállapított nyereményei az alább következő játéktörvénnyel 195.000 forintba rúgnak, és pedig:

1 főnyer.	60.000 forinttal	4 nyer. egyenk.	5.000 forinttal, 20.000 frttal
1 "	20.000 "	10 "	1.000 "
1 "	10.000 "	14 "	500 "
		80 "	100 "
		200 "	50 "
		5000 sor-ny.	10 "
			50.000 "

A húzás visszavonhatatlanul 1884. évi decz. hó 29-én történik. Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottoigazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, félemelet); valamennyi lotto-, sós- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapest, 1884. évi november hó 1-én. (458-6.6)
Magy. kir. lottoigazgatóság. Freyseysen Adám,
m. k. p. b. minisz. oszt. tanácsos és lottoigazgató.
(Utányomat nem díjaztatik.)

Hivatalos gyógyjeleentes.

Cs. k. 23. sz. katonakórház Zágrábban. A Hoff János-féle malátakészítmények, egy a malátakivonati sör, mint a malata egészségi csokoládé, az üdülő betegeknek, valamint a hurut-, légzési- és emésztési bajokban szenvedőknek, mint kitünő, erősítő gyógyszer használtatott. A malata-csokoládé igen ajánlható, egy a betegek, mint az üdülőknél a reggeli kávé helyett.

Dr. KAISER.

törzs, és osztályorvos.

Dr. ISCHITZ.

fő-törzsorvos.

Kapható Nagy-Becskereken: L. Mencer, gyógyszerész; Adán: J. N. Popovics; Dettán: Hack és Heldenwanger; N.-Kikindán: E. Brettner, gyógyszerész; Hatzfelden: L. Manzin; O-Becsén: G. Petkovits; Tör.-Becsén: Kaiser, W. Brem főlkja; Ujvidék: D. Koda, Wagner testvérek; Pancsován: Graff, Bauer gyógyszerész, Rodda; Perjámoson: Jochmann Károly; Zimonyban: Fr. Benkó gyógyszerész; Temesváron: A. Babusnik, A. Kerner, St. Tarczay gyógyszerész; Werschetzen: Br. Hoffmann, E. Frank; Zentán: Géza Kupkay, gyógyszerész; Belgrádon: Dr. J. Gjuric, gyógyszerész.

60 legfeljebb ki tüntetése.
Alapítva 1874. Bécs és Budapesten 1882.

Nyomatott a kiadó Pleitz Ferencz Pálnál Nagy-Becskereken.

Mai számunkhoz a „Franklin-társulat” kiadványainak árjegyzéke mint külön melléklet van csatolva.

Folytatás a mellékletben.